

suggestie van den arts een hoofdrol speelt; dan kan hiertegen alleen nog aangevoerd worden, dat de psycho-analyticus door zelf-analyse dit zal trachten te vermijden, maar dat overigens de beschuldiging noch te weerleggen, noch te bewijzen is. Misschien kan men het gemakkelijkst inzicht hierin krijgen door HUËT's beschouwing over de verschillende soorten van suggestie wat uit te breiden. Hij stelt zijn eigen suggestieve therapie, waarbij met den patiënt samen diens leven grondig doorzocht wordt, tegenover de ruwe suggestie, die zonder genoegzame verdieping in het geval plaats heeft en die hij afkeurt. Bij zijn eigen fijnere suggestie wordt reeds veel meer aan den patiënt zelf overgelaten, worden diens omstandigheden en aanleg meer gewaardeerd en krijgt de behandeling meer het karakter van een opvoeding. Welnu, de analyse gaat in deze richting nog een stap verder. Zij tracht alleen het inzicht van den patiënt breeder en dieper te maken, zijn aanleg te ontwikkelen en hierbij den invloed van den arts, behalve als verduidelijker van den toestand, zooveel mogelijk uit te schakelen. Zij doet dit door bewust toezicht op de suggestie. Daarnaast werkt de psycho-analytische behandeling in een geheel nieuwe richting — iets wat door HUËT niet is ingezien —, doordat zij het onbewuste van de patiënten doorvorsch, uitgaande van het inzicht, dat hierin de grootste bron van zenuwziekten is gelegen. En vooral dit laatste punt maakt het mogelijk dieper en omvangrijker werkingen te bereiken dan door de suggestie, die enkel de bewuste gegevens verwerkt, en duurzamer veranderingen te bewerken bij de opvoeding van het onevenwichtig karakter van den zenuwlijder tot grooter stabiliteit. Ik ben het overigens met HUËT geheel eens, dat tegenover de vele moeilijkheden, die zich hierbij voordoen, ook aan de psycho-analytici de bescheidenheid past.

Amsterdam, 27 Augustus 1917.

J. H. VAN DER HOOP.

II.

Terwijl ik het gaarne aan een ander overlaat een meening uit te spreken over het betoog van HUËT, dat bovenstaanden naam draagt, wil ik mij het genoegen niet ontzeggen den schrijver gerust te stellen, wat betreft de voorzichtigheid der psycho-analytici in zake het stellen hunner indicatie. Inderdaad geven dezen er de voorkeur aan, patiënten in behandeling te nemen, die reeds, om welke reden dan ook tevergeefs, volgens andere methoden behandeld werden. En ze doen dit, wijl ze gewoon zijn terdege rekening te houden met wat HUËT noemt „de behoefte aan genezing”, welke „wensch gezond te worden” ten slotte „de vlucht in de neurose” („die Flucht in die Krankheit”, FREUD) zal moeten overwinnen. De kracht van dezen bondgenoot van den geneesheer toch zal wel in vele gevallen evenredig zijn aan de ellende, die de zieke — mede door het mislukken van verschillende behandelingsvormen — door zijn neurose ondervindt en zal een niet geringe grootte moeten bezitten, wil hij opgewassen zijn tegen de onaangename noodzakelijkheden eener psycho-analytische behandeling. Het lijkt mij echter wel wat veel verlangd, wanneer deze methode uitsluitend tot dergelijke gevallen beperkt zou moeten blijven. Ik zie niet in, waarom men ze bijv. niet evenzeer zou mogen toepassen in gevallen, waarover kenners van andere vormen van psychotherapie zich in weinig hoopvolle bewoordingen hebben uitgesproken en vooraanstaande psycho-analytici herhaaldelijk een andere meening hebben gepubliceerd. Hoe het zij, zelfs, wanneer men ook deze gevallen onder bepaalde omstandigheden voor psycho-analyse geschikt verklaart, dan toch nog blijft het aantal patiënten, dat de psycho-analyticus voor zich reserveert, uiterst gering. Een kleine berekening — getallen schijnen HUËT's aandacht te trekken — heeft mij geleerd, dat ik in de laatste vier jaren slechts om en nabij 15 pCt. der patiënten, welke mij raadpleegden, in psycho-analytische behandeling nam; van de rest heb ik een zéér klein percentage niet-psycho-analytisch behandeld en de overigen naar collega's verwezen. Ik heb reden om aan te nemen, dat deze ervaring niet veel verschilt van die mijner mede-analytici. Mogen we ons ten slotte toch nog eens bij het stellen der indicatie vergist hebben, van een betreden van anderman's domein uit „onbescheidenheid” zal men ons wel niet willen beschuldigen.

's-Gravenhage, 26 Augustus 1917.

J. H. W. VAN OPHUIJSEN.